

Bilag 4

Dyrenes plads i verden i lyset af biodiversitetskrisen – Verdensmål 15: Livet på land

Novelle: *Labyrinter* (1975 – på dansk 2021)

Tematikker: Antropocentrisme, fortællerperspektiv, antropomorfisme

Labyrinter fortæller den smukke og sørgmodige historie om et forsøgsdyr, der forgæves prøver at komme i kontakt med sin menneskelige laborant. Gennem et utal af komplekse kommunikationsmåder forsøger fortælleren at gøre sig forståelig for den anden. Le Guin udnytter det faktum, at vi så sjældent og så nødtigt skifter perspektiv i vores fortællinger til på overrumplende vis at tydeliggøre, hvordan der i høj grad er brug for netop dette. »Den andens smerte er i centrum af det menneskelige,« skriver Le Guin. Spørgsmålet er, hvem den anden er?

Dyrenes plads i verden afhænger i høj grad af vores fortællinger om dem. Hvis vi ikke gør deres verden til en del af vores egen historie, hvordan skal vi så lykkes med at tage vare på de verdener, de bebor?

Workshop, lektion 1

- Inddel eleverne i grupper, efter de har læst novellen.
- Præsenter og diskuter begreberne »dyr« og »menneske«, »antropocentrisme« og »fortællerperspektiv«, og drøft, hvordan begreberne kommer til udtryk i novellen.
- Hvorfor er der så få fortællinger fra andre arters perspektiv? Lad eleverne diskutere, hvad vi som mennesker er afhængige af for at kunne leve, og om der en grund til i højere grad at inddrage andre livsformer i vores historiefortællinger?
- Er der nogle genrer, der er særligt gode til at inddrage andre arter og deres perspektiv på historien, fx fantasy og science fiction?
- Drøft nedenstående fælles refleksionsspørgsmål.

Fælles refleksionsspørgsmål

1. Hvilken betydning har det hvem, der fortæller historien og skriver historiebøgerne?
2. Hvilke historier kender I, der er fortalt fra andre arters perspektiv? Giver disse et korrekt indblik i dyrets egentlige liv og livsvilkår?
3. Drøft hvorvidt I mener, at antropomorfisme er et godt greb til at forstå andre arter.
4. Hvorfor er det vigtigt at kunne leve sig ind i andre arters liv, ikke mindst dyr og planters?
5. Hvilke ikke-menneskelige karakterer kender I?
6. Hvilken betydning har det, at mennesker ofte har været eneste fokus i historien?
7. Hvorfor er det vigtigt at skifte perspektiv i lyset af biodiversitetskrisen og de tiltagende klimaforandringer?

Workshop, lektion 2

- Inddel eleverne i grupper, og lad dem drøfte og komme med forslag til, hvordan vi kan arbejde med og løse verdensmål 15, der handler om bevarelse af Jordens biologiske mangfoldighed. Er det fx nødvendigt at give mere plads til andre livsformer i vores fortællinger og i verden som sådan?

- Diskuter, hvordan delmålet 15.5, der handler om at skride til øjeblikkelig handling over for udryddelse og tab af levesteder, hænger sammen med vores måde at fortælle om og forstå naturen på.